

1 Moram li tužbu podnijeti redovnom građanskom sudu ili specijaliziranom sudu (npr. sudu za radne sporove)?

Građanska su pitanja u nadležnosti pokrajinskih sudova (*maakohus*). Pokrajinski sudovi, kao prvostupanjski sudovi, sude u građanskim stvarima. Građanske stvari obuhvaćaju niz područja i uključuju sporove koji nastaju na temelju raznih ugovora i obveza, obiteljskih pitanja i pitanja nasljeđivanja, sporova oko stvarnih prava, pitanja povezanih s poslovanjem i upravljanjem poduzećima i neprofitnim organizacijama, pitanja stečaja i pitanja radnog prava. Za pokretanje parničnog postupka potrebno je podnijeti tužbeni zahtjev pokrajinskom sudu. U zahtjevu koji se podnosi pokrajinskom sudu mora biti navedena osoba protiv koje se pokreće postupak, tužbeni zahtjev, njegovo obrazloženje (tj. na kojoj pravnoj osnovi počiva) i dokazi kojima se podupire zahtjev. Provođenje postupka u građanskim stvarima uređeno je **Zakonom o parničnom postupku**.

Iako u Estoniji ne postoje specijalizirani sudovi, određene sporove prije ostvarivanja prava na pristup sudu mogu rješavati izvansudska povjerenstva. Na primjer, radne sporove može rješavati **Povjerenstvo za radne sporove** (*töövaidluskomisjon*). Povjerenstvo za radne sporove neovisno je tijelo za predsudske postupke koje rješava pojedinačne radne sporove. Zaposlenici i poslodavci imaju pravo na pristup Povjerenstvu bez plaćanja pristojbi. Postupak za rješavanje radnih sporova Povjerenstva za radne sporove uređen je **Zakonom o rješavanju radnih sporova**. Postupak Povjerenstva za radne sporove ne smatra se obveznim predsudskim postupkom. Odluka Povjerenstva za radne sporove koja je stupila na snagu obvezujuća je za stranke. Povjerenstvo za radne sporove može rješavati sljedeće sporove koji proizlaze iz radnih odnosa: 1. radni spor koji proizlazi iz radnog odnosa između zaposlenika i poslodavca registriranog u Estoniji ili stranog poslodavca koji posluje u Estoniji putem podružnice i iz pripreme za takav radni odnos (pojedinačni radni spor) 2. radni spor koji proizlazi iz članka 7. Zakona o radnim uvjetima zaposlenika upućenih u Estoniju između zaposlenika koji je upućen u Estoniju i njegova poslodavca (pojedinačni radni spor) 3. kolektivni radni spor koji proizlazi iz provedbe kolektivnog ugovora (kolektivni radni spor). Povjerenstvo za radne sporove ne rješava sporove u vezi s naknadom štete nastale narušavanjem zdravlja, tjelesnom ozljedom ili smrću uslijed nesreće na radu ili profesionalne bolesti. U zahtjevu koji se podnosi Povjerenstvu za radne sporove moraju biti navedene okolnosti koje su važne za spor. Na primjer, kada se osporava raskid ugovora o radu, potrebno je navesti vrijeme i razlog raskida. Nužno je opisati prirodu neslaganja između stranaka, odnosno što zaposlenik ili poslodavac nisu učinili ili što su protupravno učinili. Sve će se tvrdnje i zahtjeve morati dokazati i zbog toga je potrebno uključiti sve okolnosti koje se mogu potvrditi dokaznim ispravama (ugovor o radu, uzajamni sporazumi i korespondencija između zaposlenika i poslodavca itd.) ili uputiti na druge dokaze i svjedoke. Takve dokazne isprave kojima se potvrđuju tvrdnje zaposlenika ili poslodavca moraju biti priložene tužbenom zahtjevu u trenutku podnošenja. Ako podnositelj smatra da je nužno na sastanak pozvati svjedoka, ime i adresa svjedoka trebali bi biti uključeni u zahtjev. Tužbene zahtjeve koji proizlaze iz ugovora između potrošača i trgovca može rješavati **Povjerenstvo za zaštitu potrošača** (*tarbijavaidluste komisjon*). Postupak tog Povjerenstva za rješavanje potrošačkih sporova uređeno je **Zakonom o zaštiti potrošača**. Povjerenstvo za zaštitu potrošača nadležno je za rješavanje domaćih i prekograničnih potrošačkih sporova koji proizlaze iz ugovora između potrošača i trgovca i koje pokreće potrošač ako je jedna od strana u sporu trgovac čije je sjedište u Republici Estoniji. Povjerenstvo za zaštitu potrošača nadležno je i za rješavanje sporova koji se odnose na štete nastale zbog neispravnog proizvoda, pod uvjetom da je moguće utvrditi gubitak. Ako je utvrđena činjenica da je prouzročen gubitak, ali nije moguće utvrditi točan iznos gubitka (na primjer u slučaju nenovčanih gubitaka ili gubitaka koji nastaju u budućnosti) iznos naknade štete utvrđuje sud. Povjerenstvo ne rješava sporove koji se odnose na pružanje negospodarskih usluga od općeg interesa, usluge obrazovanja koje pružaju pravne osobe uređene javnim pravom, usluge zdravstvene skrbi koje pacijentima pružaju zdravstveni djelatnici u svrhu ocjenjivanja i očuvanja njihova zdravlja ili njihova ozdravljenja, ili u svrhu propisivanja i izdavanja lijekova i medicinskih proizvoda ili opskrbe njima. Isto tako, Povjerenstvo ne rješava spor ako zahtjev proizlazi iz slučaja smrti, tjelesne ozljede ili narušavanja zdravlja ili sporove za koje je postupak rješavanja propisan drugim zakonima. Takve sporove rješava nadležna ustanova ili sud. Postupak Povjerenstva za zaštitu potrošača ne smatra se obveznim predsudskim postupkom. Popis trgovaca koji nisu poštovali odluke Povjerenstva objavljen je na internetskim stranicama Tijela za zaštitu potrošača i tehničkog regulatornog tijela. Ako stranke nisu suglasne s odlukom Povjerenstva ili je ne poštuju, mogu isti spor uputiti pokrajinskom sudu na saslušanje. Sporove povezane s najmom može rješavati Povjerenstvo za sporove o najmu čiji su postupci uređeni **Zakonom o rješavanju sporova o najmu** (*üürivaidluste lahendamise seadus*). Povjerenstvo za sporove o najmu može se osnovati kao neovisno tijelo lokalne vlasti koje rješava sporove o najmu. Povjerenstva za sporove o najmu ne rješavaju sporove koji uključuju novčane zahtjeve u iznosu većem od 3200 EUR. Postupak Povjerenstva za sporove o najmu ne smatra se obveznim predsudskim postupkom. Nakon stupanja na snagu odluke Povjerenstva za sporove o najmu, stranke ne mogu podnijeti isti zahtjev sudu na istoj osnovi, a odluka Povjerenstva za sporove o najmu koja je stupila na snagu obvezujuća je za stranke.

2 Ako je predmet u nadležnosti redovnih građanskih sudova (odnosno ako ti sudovi imaju odgovornost za takve predmete), kako doznati kojem sudu treba podnijeti tužbu?

Kako biste utvrdili koji je sud nadležan za vaš predmet, važno je poznavati načela nadležnosti. Nadležnost je podijeljena na tri područja: 1. opću nadležnost, koja ovisi o mjestu boravišta osobe 2. fakultativnu nadležnost 3. isključivu nadležnost (vidjeti odjeljak 2.2.).

2.1 Postoji li razlika između nižih i viših redovnih građanskih sudova (npr. okružnih sudova kao nižih sudova i regionalnih sudova kao viših sudova), a ako postoji, koji je sud nadležan za moj predmet?

Postoje nižestupanjski i višestupanjski sudovi jer estonski pravosudni sustav ima tri stupnja.

Pokrajinski sudovi (*maakohus*), kao prvostupanjski sudovi, sude u svim građanskim stvarima. Zakonom može biti propisano da određene vrste predmeta mogu rješavati samo određeni pokrajinski sudovi ako će se time ubrzati postupak ili će biti djelotvorniji.

Okružni sud (*ringkonnakohus*) preispituje odluke koje su u građanskim stvarima donijeli pokrajinski sudovi koji se nalaze u okviru njegove mjesne nadležnosti, na temelju žalbi protiv odluka i presuda. Okružni sud odlučuje i o drugim pitanjima za koja je zakonom propisano da su u njegovoj nadležnosti. Vrhovni sud (*Riigikohus*), na temelju žalbi u kasaciji ili žalbi protiv presuda, preispituje odluke koje su u građanskim stvarima donijeli okružni sudovi. Vrhovni sud odlučuje i o zahtjevima za preispitivanje sudskih odluka koje su na snazi, u slučajevima propisanim zakonom imenuje sud s odgovarajućom nadležnosti za odlučivanje u određenoj stvari i odlučuje o drugim stvarima za koje je zakonom propisano da su u njegovoj nadležnosti. Vrhovni sud ujedno je i Ustavni sud Estonije.

O pitanju prvo odlučuje pokrajinski sud kao prvostupanjski sud i donosi presudu. Ako osoba utvrdi da se presuda prvostupanjskog suda temelji na kršenju zakonske odredbe ili da se, s obzirom na okolnosti i dokaze koji se moraju uzeti u obzir u žalbenom postupku, u žalbenom postupku treba donijeti presuda koja je različita od presude koju je donio prvostupanjski sud, ima zakonsko pravo podnijeti žalbu višem sudu, odnosno okružnom sudu. Okružni sudovi

drugostupanjski su sudovi koji preispituju odluke pokrajinskih i upravnih sudova na temelju žalbi i žalbi protiv presuda. Okružni sud odlučuje o građanskim stvarima u obliku vijeća, odnosno o žalbi odlučuje vijeće od tri suca.

Vrhovni sud najviši je stupanj. Vrhovni sud, na temelju žalbi u kasaciji ili žalbi protiv presuda, preispituje odluke koje su u građanskim stvarima donijeli okružni sudovi. Vrhovni sud odlučuje i o zahtjevima za preispitivanje sudskih odluka koje su na snazi. U slučajevima propisanim zakonom imenuje sud s odgovarajućom nadležnosti za odlučivanje u određenoj stvari i odlučuje o drugim stvarima za koje je zakonom propisano da su u njegovoj nadležnosti. Kasacija se odnosi na podnošenje žalbe protiv sudske odluke koja nije stupila na snagu na temelju pravnih pitanja i preispitivanje te presude na višem sudu bez ponovnog ocjenjivanja činjenica. Preispitivanje sudskih odluka odnosi se na ponovno ispitivanje činjenica i odluka koje su već stupile na snagu ako su nastale nove okolnosti i na temelju zahtjeva stranke u postupku.

Sudionik u žalbenom postupku može podnijeti žalbu Vrhovnom sudu na presudu okružnog suda ako je okružni sud bitno prekršio odredbu postupovnog prava ili je pogrešno primijenio odredbu materijalnog prava. U postupku pred Vrhovnim sudom sudionik u postupku može izvršavati radnje u postupku i dostavljati podneske i zahtjeve samo putem odvjetnika. U postupku povodom tužbenog zahtjeva pred Vrhovnim sudom sudionik u postupku može izvršavati radnje u postupku i dostavljati podneske i zahtjeve osobno ili putem odvjetnika. Vrhovni sud prihvaća žalbu u kasacijskom postupku ako je žalba u kasacijskom postupku u skladu sa zakonom, ako je pravovremeno podnesena i:

1. ako je okružni sud očito pogrešno primijenio odredbu materijalnog prava u svojoj presudi i pogrešna primjena takve odredbe mogla je dovesti do pogrešne presude
2. ako je okružni sud bitno prekršio odredbu postupovnog prava pri donošenju presude i to je moglo dovesti do pogrešne presude.

Osim toga, Vrhovni sud prihvaća predmet ako bi odlučivanje o žalbi u kasacijskom postupku bilo od temeljne važnosti u odnosu na jamčenje pravne sigurnosti i oblikovanje ujednačene sudske prakse ili za daljnji razvoj prava.

2.2 Mjesna nadležnost (je li sud u gradu A ili gradu B nadležan za moj predmet?)

Nadležnost je pravo i obveza osobe da ostvaruje svoja postupovna prava pred određenim sudom. Nadležnost može biti opća, izborna ili isključiva.

Na temelju opće nadležnosti utvrđuje se sud pred kojim je moguće pokrenuti postupak protiv neke osobe i pred kojim je moguće izvršavati određene radnje u postupku protiv neke osobe, osim ako je zakonom propisano da se postupak mora pokrenuti ili da se radnja mora izvršiti pred nekim drugim sudom.

Na temelju izborne nadležnosti utvrđuje se sud pred kojim je moguće pokrenuti postupak protiv neke osobe ili je moguće izvršavati druge radnje u postupku u odnosu na neku osobu, uz opću nadležnost. To znači da se, na primjer, postupak koji se odnosi na vlasništvo protiv fizičke osobe može pokrenuti pred sudom nadležnim u mjestu dugotrajnog boravka te osobe. Ako osoba živi u stranoj državi, postupak koji se odnosi na vlasništvo može se pokrenuti protiv te osobe i pred nadležnim sudom u mjestu gdje se nalazi imovina na koju se odnosi zahtjev ili pred sudom koji je nadležan u mjestu gdje se nalazi druga imovina te osobe.

Na temelju isključive nadležnosti utvrđuje se sud koji ima isključivu nadležnost u određenom parničnom postupku. Nadležnost u pitanjima povezanim s tužbenim zahtjevom isključiva je osim ako je zakonom propisano drukčije. Isključiva se nadležnost može, na primjer, utvrditi na temelju mjesta u kojem se nalazi nepokretna imovina, mjesta poslovanja pravne osobe itd.

2.2.1 Osnovno pravilo mjesne nadležnosti

Postupak protiv fizičke osobe može se pokrenuti pred sudom koji je nadležan u mjestu boravišta te osobe, a postupak protiv pravne osobe može se pokrenuti pred sudom nadležnim u mjestu registriranog sjedišta te pravne osobe. Ako boravište fizičke osobe nije poznato, moguće je pokrenuti postupak protiv osobe pred sudom nadležnim u mjestu posljednjeg poznatog boravišta te osobe.

2.2.2 Iznimke u odnosu na osnovno pravilo

Postupak protiv državljanina Republike Estonije koji živi u stranoj državi i koji ima imunitet ili protiv državljanina Republike Estonije koji radi u stranoj državi kao državni službenik može se pokrenuti pred sudom koji je nadležan u mjestu posljednjeg boravišta te osobe u Estoniji. Ako osoba nije imala boravište u Estoniji, postupak protiv te osobe može se pokrenuti pred pokrajinskim sudom u Harjuu (*Harju Maakohus*). Postupak je moguće pokrenuti protiv Republike Estonije ili lokalnog tijela pred sudom koji je nadležan u mjestu registriranog sjedišta predmetnog državnog ili lokalnog tijela. Ako navedeno državno tijelo nije moguće utvrditi, postupak se pokreće pred pokrajinskim sudom u Harjuu. Ako lokalno tijelo nije moguće utvrditi, postupak se može pokrenuti pred nadležnim sudom u ruralnoj općini ili gradskoj upravi.

Tužitelj može pokrenuti postupak protiv Republike Estonije i lokalnog tijela pred sudom koji je nadležan u mjestu njegova boravišta ili registriranog sjedišta.

2.2.2.1 Kada mogu odabrati između suda u mjestu u kojem tuženik živi (sud određen primjenom osnovnog pravila) i drugog suda?

U slučajevima propisanim zakonom, može se odabrati sud kojem je moguće podnijeti tužbu protiv neke osobe ili je moguće izvršavati druge radnje u postupku u odnosu na neku osobu, uz opću nadležnost.

Nadležnost na temelju mjesta boravka – postupak u slučaju vlasničke tužbe može se pokrenuti protiv fizičke osobe pred nadležnim sudom u mjestu boravišta te osobe ako je osoba tamo živjela dulje zbog radnog odnosa ili službe, studija ili drugog takvog razloga.

Nadležnost na temelju mjesta poslovanja – postupak koji se odnosi na gospodarsku ili profesionalnu djelatnost tuženika može se pokrenuti i pred nadležnim sudom u mjestu poslovanja.

Nadležnost na temelju registriranog sjedišta pravne osobe – pravna osoba na temelju članstva, uključujući poduzeće, ili član, partner ili dioničar tog poduzeća mogu pokrenuti postupak utemeljen na članstvu ili udjelu protiv člana, partnera ili dioničara pravne osobe i pred sudom koji je nadležan u mjestu gdje pravna osoba ima registrirano sjedište.

Nadležnost utemeljena na mjestu gdje se nalazi imovina – ako osoba ima boravište ili registrirano sjedište u stranoj državi, vlasnička tužba može se pokrenuti protiv te osobe pred nadležnim sudom u mjestu gdje se nalazi imovina na koju se odnosi tužbeni zahtjev ili pred sudom koji je nadležan u mjestu registra u koji je upisana imovina. Ako je riječ o potraživanju u skladu sa zakonom o obveznim odnosima, postupak se može pokrenuti pred sudom koji je nadležan u mjestu boravišta dužnika ili mjestu gdje dužnik ima registrirano sjedište. Ako je potraživanje osigurano imovinom, postupak se može pokrenuti pred sudom koji je nadležan u mjestu gdje se nalazi imovina.

Postupak za naplatu potraživanja osiguranog hipotekom ili zalogom ili neki drugi postupak povodom sličnog zahtjeva može se pokrenuti i pred sudom koji je nadležan u mjestu gdje se nalazi nekretnina, pod uvjetom da je dužnik vlasnik registrirane nekretnine osigurane hipotekom ili zalogom.

Nadležnost u slučaju tužbe koja nastane na temelju vlasništva nad stanom – postupak protiv vlasnika stana koji proizlazi iz pravnog odnosa i odnosi se na vlasništvo stana isto se tako može pokrenuti pred sudom koji je nadležan u mjestu gdje se nalazi nekretnina koja je predmet vlasništva nad stanom.

Nadležnost na temelju mjesta izvršenja ugovora – postupak povodom ugovora ili postupak za utvrđivanje nevaljanosti ugovora može se pokrenuti i pred sudom koji je nadležan u mjestu gdje treba biti izvršena osporena ugovorna obveza. U slučaju ugovora o prodaji pokretne imovine, mjesto gdje je pokretna imovina isporučena ili gdje je trebala biti isporučena kupcu te u slučaju ugovora o pružanju usluge, mjesto gdje je usluga pružena ili je trebala biti pružena smatra se mjestom izvršenja obveze. U drugim slučajevima, mjesto poslovanja ili, ako njega nema, mjesto boravišta ili registriranog sjedišta dužnika smatra se mjestom izvršenja obveze. Te se odredbe primjenjuju ako se stranke nisu dogovorile drugačije.

Nadležnost na temelju boravišta potrošača – postupak povodom ugovora ili odnosa iz članaka 35., 46., 52., članka 208. stavka 4., članaka 379., 402., članka 635. stavka 4., članaka 709., 734. i 866. **Zakona o obveznim odnosima** (*võlaõigusseadus*) ili postupak povodom ugovora koji je sklopljen s poduzećem koje ima registrirano sjedište ili mjesto poslovanja u Estoniji potrošač može pokrenuti pred sudom koji je nadležan u mjestu boravišta potrošača. Navedeno se ne primjenjuje na postupke zbog ugovora o prijevozu.

Nadležnost u postupku pokrenutom povodom ugovora o osiguranju – nositelj police, korisnik ili druga osoba koja ima pravo tražiti izvršenje od osiguravatelja na temelju ugovora o osiguranju može pokrenuti postupak povodom ugovora o osiguranju protiv osiguravatelja i pred nadležnim sudom u mjestu boravišta ili registriranog sjedišta osobe. U slučaju osiguranja od odgovornosti ili osiguranja zgrade, nepokretne imovine ili pokretne imovine zajedno sa zgradom ili nepokretnom imovinom, postupak se može pokrenuti i protiv osiguravatelja koji je nadležan u mjestu djela ili događaja koji je prouzročio štetu ili u mjestu gdje je prouzročena šteta.

Nadležnost u postupku povodom sporazuma o pravima intelektualnog vlasništva – postupak koji proizlazi iz sporazuma o prijenosu predmeta autorskog prava, srodnih prava ili prava industrijskog vlasništva ili ugovora o licenci ili postupak za utvrđivanje nevaljanosti takvog sporazuma može se pokrenuti i pred pokrajinskim sudom u Harjuu.

Nadležnost na temelju mjesta boravišta ili mjesta rada zaposlenika – zaposlenik može pokrenuti postupak povodom ugovora o radu pred sudom koji ima nadležnost u njegovu mjestu boravišta ili mjestu rada.

Nadležnost u mjeničnom ili čekovnom postupku – postupak zbog mjenice ili čeka može se pokrenuti i pred sudom koji je nadležan u mjestu plaćanja mjenice ili čeka.

Nadležnost u postupku povodom štete prouzročene kaznenim djelom – postupak u kojem se traži naknada za štetu prouzročenu kaznenim djelom može se pokrenuti i pred sudom koji je nadležan u mjestu djela ili događaja koji je prouzročio štetu ili u mjestu u kojem je prouzročena šteta.

Nadležnost u postupku povodom pomorskih potraživanja, operacije spašavanja ili ugovora o spašavanju – postupak povodom jednog ili više pomorskih zahtjeva navedenih u **Zakonu o pomorskoj imovini** (*laeva asjaõigusseadus*) može se pokrenuti i pred sudom koji je nadležan u mjestu gdje se nalazi brod tuženika ili matična luka broda. Postupak povodom operacija spašavanja ili ugovora o spašavanju može se pokrenuti i pred sudom koji je nadležan u mjestu gdje je održana operacija spašavanja.

Nadležnost u postupku povodom podjele ostavine – postupak čiji je cilj utvrditi pravo nasljeđivanja, potraživanje nasljednika prema nositelju ostavine, potraživanje na temelju legata ili ugovora o nasljeđivanju ili potraživanje na temelju obaveznog dijela ili podjele ostavine mogu se pokrenuti i pred nadležnim sudom u mjestu boravišta ostavitelja u trenutku njegove smrti. Ako je ostavitelj bio državljanin Republike Estonije, ali u trenutku smrti nije imao boravište u Estoniji, postupak se može pokrenuti i pred nadležnim sudom u mjestu posljednjeg boravišta ostavitelja u Estoniji. Ako ostavitelj nije imao boravište u Estoniji, postupak se može pokrenuti pred pokrajinskim sudom u Harjuu (*Harju Maakohus*).

Postupak protiv više tuženika i nekoliko postupaka protiv istog tuženika – postupak protiv nekoliko tuženika može se podnijeti pred sudom koji je nadležan u mjestu boravišta ili registriranog sjedišta jednog od tuženika po tužiteljevu izboru. Ako se protiv jednog tuženika pokrene više postupaka na temelju iste činjenice, svi se postupci mogu pokrenuti pred sudom pred kojim se mogao pokrenuti postupak koji se odnosi na jedan tužbeni zahtjev ili neke od tužbenih zahtjeva koji su proizašli iz iste činjenice.

Nadležnost u slučaju protutužbe ili tužbe treće osobe s neovisnim tužbenim zahtjevom – protutužba se može podnijeti sudu kojem je podnesena izvorna tužba pod uvjetom da su ispunjeni uvjeti za podnošenje protutužbe i da se na protutužbu ne primjenjuje isključiva nadležnost te da nije utvrđeno da predmete ove vrste preispituje samo određeni županijski sud. To se primjenjuje i u slučajevima kada bi se, u skladu s općim odredbama, protutužba trebala podnijeti stranom sudu.

Tužba treće strane s neovisnim zahtjevom može se podnijeti sudu koji odlučuje u glavnom predmetu.

Nadležnost u stečajnom postupku – tužba povodom stečajnog postupka ili stečajne imovine protiv osobe u stečaju, stečajnog upravitelja ili člana stečajnog odbora, uključujući postupak za isključenje imovine iz stečajne imovine, mogu se podnijeti sudu koji je proglasio stečaj. Postupak za prihvaćanje potraživanja isto se tako može pokrenuti pred sudom koji je proglasio stečaj. Osoba u stečaju može pokrenuti postupak povezan sa stečajnom imovinom, uključujući postupak za povrat te imovine, pred sudom koji je proglasio stečaj.

Ako je pitanje u nadležnosti nekoliko estonskih sudova istodobno, podnositelj tužbe ima pravo odabrati sud kojem će podnijeti tužbu. U tim slučajevima odlučuje sud koji je prvi zaprimio tužbu.

Ako je tužba podnesena sudu koji je nadležan u mjestu boravišta ili registriranog sjedišta tuženika ili sudu koji ima isključivu nadležnost, postupak se vodi na područnom sudu čija mjesna nadležnost obuhvaća boravište ili registrirano sjedište tuženika ili mjestu na temelju kojeg se utvrđuje isključiva nadležnost. Ako se više mjesta na temelju kojih se utvrđuje nadležnost nalazi unutar mjesne nadležnosti određenog pokrajinskog suda, ali ih opslužuju različiti područni sudovi, tuženik bira područni sud na kojem će se voditi postupak. Ako tužitelj ne odabere, sud će odlučiti gdje će se voditi postupak.

Preciznija zemljopisna područja i područja gdje sudovi pružaju usluge utvrđena su u **Zakonu o sudovima**.

2.2.2.2 Kada moram odabrati neki drugi sud, a ne onaj u mjestu u kojem tuženik živi (sud određen primjenom osnovnog pravila)?

U slučajevima propisanim zakonom, nadležnost je isključiva. Na temelju isključive nadležnosti utvrđuje se sud koji ima isključivu nadležnost u određenom parničnom postupku.

1. **Nadležnost prema mjestu gdje se nalazi nepokretna imovina** – postupak u sljedećim predmetima pokreće se pred sudom nadležnim u mjestu gdje se nalazi nepokretna imovina:

zahtjevi za priznavanje postojanja prava vlasništva, ograničenog stvarnog prava ili drugog tereta na nepokretnoj imovini, ili priznavanje nepostojanja takvih prava ili tereta, ili zahtjevi koji se odnose na druga prava na nepokretnoj imovini

utvrđivanje granica ili podjela nepokretne imovine

zaštita vlasništva nad nepokretnom imovinom

zahtjevi u odnosu na stvarno pravo koje nastaje na temelju vlasništva nad stanom

zahtjevi koji se odnose na obvezno izvršenje nepokretne imovine

zahtjevi povodom ugovora o najmu ili ugovora o poslovnom najmu koji se odnosi na nepokretnu imovinu ili drugog ugovora za uporabu nepokretne imovine u skladu sa zakonom o obveznim odnosima ili povodom valjanosti takvih ugovora.

Tužba povezana sa stvarnim pravom raspolaganja, stvarnim teretom ili pravom prvokupa podnosi se sudu koji je nadležan u mjestu gdje se nalazi imovina koja je predmet prava raspolaganja ili tereta.

2. **Zahtjev za prekid primjene standardnih uvjeta** – postupak za prekid primjene nepoštenih standardnih uvjeta ili za prekid ili povlačenje preporuke za primjenu uvjeta od strane osobe koja je preporučila primjenu uvjeta (članak 45. Zakona o obveznim odnosima) pokreće se pred sudom koji je nadležan u mjestu poslovanja tuženika ili, ako ga nema, pred sudom koji je nadležan u mjestu boravišta ili registriranog sjedišta tuženika. Ako tuženik nema mjesto poslovanja, boravište ili registrirano sjedište u Estoniji, tužba se podnosi sudu pod čijom se mjesnom nadležnosti primjenjivao standardni uvjet.

3. **Nadležnost za pitanje ukidanja odluke tijela pravne osobe ili proglašavanja te odluke nevaljanom** – postupak za ukidanje odluke tijela pravne osobe ili za proglašavanje odluke nevaljanom pokreće se pred sudom koji je nadležan u mjestu gdje pravna osoba ima registrirano sjedište.

4. Nadležnost u bračnim sporovima

Bračni se sporovi smatraju parničnim sporovima u kojima se odlučuje o pitanjima kao što su:

razvod

poništaj braka

utvrđivanje postojanja ili nepostojanja braka

podjela zajedničke imovine ili drugih potraživanja koja nastaju iz vlasničkog odnosa među bračnim drugovima

potraživanja jednog bračnog druga protiv drugog koja nastaju u bračnom odnosu.

Estoniski sud nadležan je odlučivati u bračnim pitanjima u sljedećim slučajevima:

barem jedan od bračnih drugova državljanin je Republike Estonije ili je bio državljanin u trenutku sklapanja braka

oba bračna druga imaju boravište u Estoniji

jedan bračni drug ima boravište u Estoniji, osim ako presuda ne bi bila priznata u državi čiji je državljanin jedan od bračnih drugova.

U bračnim sporovima pred estonskim sudom tužbeni zahtjev podnosi se sudu koji je nadležan u mjestu zajedničkog boravišta bračnih drugova ili ako ga nema, sudu koji je nadležan u mjestu boravišta tuženika. Ako tuženik nema boravište u Estoniji, tužba se podnosi sudu koji je nadležan u mjestu boravišta zajedničkog maloljetnog djeteta stranaka te ako nemaju zajedničko maloljetno dijete, sudu koji je nadležan u mjestu boravišta tužitelja.

Ako je utvrđeno skrbništvo nad imovinom odsutne osobe jer je osoba nestala ili ako je osobi određen skrbnik zbog ograničene aktivne pravne sposobnosti, ili ako je osobi određena zatvorska kazna, postupak za razvod braka protiv te osobe može se pokrenuti pred sudom koji je nadležan u mjestu boravišta tužitelja.

5. Nadležnost za utvrđivanje očinstva i uzdržavanje – pitanje očinstva parnično je pitanje u kojem se odlučuje o tužbi za utvrđivanje očinstva ili osporavanje unosa o roditelju u rodni list djeteta ili popis stanovništva. Estoniski sud može odlučiti o pitanju očinstva ako je barem jedna od stranaka državljanin Republike Estonije ili barem jedna od stranaka ima boravište u Estoniji. Kada estonski sud odlučuje o pitanju očinstva, tužba se podnosi sudu koji je nadležan u mjestu boravišta djeteta. Ako djetetovo boravište nije u Estoniji, postupak se pokreće pred sudom koji je nadležan u mjestu boravišta tuženika. Ako tuženikovo boravište nije u Estoniji, postupak se pokreće pred sudom koji je nadležan u mjestu boravišta tužitelja.

Ove se odredbe primjenjuju i na pitanja uzdržavanja. Pitanje uzdržavanja parnično je pitanje o kojem se odlučuje u postupku kojim se traži:

izvršavanje obveze jednog roditelja u pogledu uzdržavanja maloljetnog djeteta na temelju zakona

izvršavanje obveze uzdržavanja između roditelja

izvršavanje obveze uzdržavanja između bračnih drugova

izvršavanje druge obveze uzdržavanja na temelju zakona.

6. Nadležnost u pitanjima povezanim s tužbenim zahtjevom

Nadležnost u pitanjima povezanim s tužbenim zahtjevom isključiva je osim ako je zakonom propisano drukčije.

Hitni postupak za izdavanje platnog naloga – hitni postupak za izdavanje platnog naloga provodi odjel za platne nagode na područnom sudu u Haapsalu pokrajinskog suda u Pärnuu (*Pärnu Maakohtu Haapsalu kohtumaja*). Za pokretanje hitnog postupka za izdavanje platnog naloga u odnosu na zahtjev za uzdržavanje ili za potraživanje možete se obratiti odjelu za platne nagode pokrajinskog suda na <https://www.e-toimik.ee/>. Hitni postupak za izdavanje platnog naloga ne primjenjuje se na zahtjeve veće od 6400 EUR (potraživanja); tim su iznosom obuhvaćeni zahtjevi za plaćanje glavnice i popratni zahtjevi. Osim toga, hitni postupak ne primjenjuje se ako se traži uzdržavanje u iznosu većem 1,5 puta od minimalne stope uzdržavanja. Minimalna stopa uzdržavanja 1,5 puta veća 2020. iznosi 438 EUR mjesečno. Hitni postupak za izdavanje platnog naloga ne primjenjuje se ako dužnik nije naveden u rodnom listu djeteta kao roditelj tog djeteta.

Proglašenje osobe mrtvom i utvrđivanje vremena smrti – estonski sud može proglasiti osobu mrtvom i utvrditi vrijeme njezine smrti u sljedećim slučajevima:

1. ako je u trenutku kad se za nestalu osobu posljednji put čulo ona bila državljanin Republike Estonije ili je u to vrijeme imala mjesto boravka u Estoniji 2.

ako postoji drugi pravni interes da estonski sud proglašio osobu mrtvom ili utvrdi vrijeme njezine smrti.

Zahtjev za proglašenje osobe mrtvom i utvrđivanje vremena njezine smrti podnosi se sudu posljednjeg mjesta boravišta nestale osobe. Ako je osoba nestala uslijed brodoloma registriranog u Estoniji, zahtjev se podnosi sudu matične luke broda. U ostalim slučajevima, zahtjev za proglašenje osobe mrtvom ili utvrđivanje vremena njezine smrti podnosi se sudu mjesta boravišta ili registriranog sjedišta podnositelja tužbe. Ako mjesto boravišta ili registrirano sjedište podnositelja tužbe nije u Estoniji, tužbeni zahtjev podnosi se pokrajinskom sudu u Harjuu. Zahtjev za izmjenu vremena smrti ili poništavanje proglašenja smrti podnosi se sudu koji je utvrdio vrijeme smrti ili proglasio osobu mrtvom.

Pitanje skrbništva – pitanje skrbništva pitanje je koje se odnosi na određivanje skrbnika osobi ili neko drugo pitanje povezano sa skrbništvom. Estoniski sud može odlučivati u pitanjima skrbništva u sljedećim slučajevima: 1. ako je osoba kojoj je potrebno skrbništvo ili osoba pod skrbništvom državljanin Republike Estonije ili ima mjesto boravišta u Estoniji 2. ako osoba kojoj je potrebno skrbništvo ili osoba pod skrbništvom treba zaštitu estonskog suda iz nekog drugog razloga, uključujući slučajeve u kojima se imovina osobe nalazi u Estoniji.

Skrbnika nije potrebno imenovati u Estoniji ako su estonski sud i sud strane države jednako nadležni za utvrđivanje skrbništva i ako je skrbnik već određen u stranoj državi ili strani sud vodi postupak za određivanje skrbništva, pod uvjetom da se može pretpostaviti da je odluka stranog suda priznata u Estoniji te da je neodređivanje skrbnika u Estoniji u interesu osobe kojoj je potrebno skrbništvo.

O pitanjima skrbništva odlučuje sud u mjestu boravišta osobe kojoj je potrebno skrbništvo. O određivanju skrbnika nad djetetom prije rođenja djeteta odlučuje sud u mjestu boravišta majke. Ako se traži utvrđivanje skrbništva za braću ili sestre čije je boravište u mjesnoj nadležnosti nekoliko sudova, skrbnika imenuje sud u mjestu boravišta najmlađeg djeteta. Ako je u takvom slučaju postupak skrbništva već u tijeku pred sudom, o pitanju skrbništva odlučuje taj sud. Ako osoba kojoj je potrebno skrbništvo nema mjesto boravišta u Estoniji ili ako mjesto boravišta nije moguće utvrditi, o tom pitanju može odlučiti sud u čijoj se mjesnoj nadležnosti nalazi osoba ili njezina imovina kojoj je potrebna zaštita ili pokrajinski sud u Harjuu. O pitanju koje se odnosi na osobu pod skrbništvom ili na njezinu imovinu odlučuje sud koji je imenovao skrbnika. O tom pitanju, s dobrim razlogom, može odlučivati i sud u mjestu boravišta osobe pod skrbništvom ili sud nadležan u mjestu u kojem se nalazi imovina te osobe.

Smještanje osobe u zatvorenu ustanovu – o pitanju smještanja osobe u zatvorenu ustanovu odlučuje sud koji je imenovao skrbnika za tu osobu ili sud koji vodi postupak u vezi sa skrbništvom. U drugim slučajevima o takvim pitanjima odlučuje sud pod čiju mjesnu nadležnost potpada zatvorena ustanova. O tom pitanju može odlučivati i sud koji je primijenio privremenu pravnu zaštitu.

Privremenu pravnu zaštitu u predmetu može primijeniti bilo koji sud u okviru čije se mjesne nadležnosti mora primijeniti relevantna mjera. O ostalim pitanjima povezanim sa smještanjem osobe u zatvorenu ustanovu, uključujući pitanja obustave ili ukidanja smještanja osobe u zatvorenu ustanovu i pitanja o promjenama razdoblja smještanja, odlučuje sud koji je donio odluku o smještanju osobe u zatvorenu ustanovu.

Utvrđivanje čuvanja imovine odsutne osobe – o pitanju utvrđivanja čuvanja imovine odsutne osobe odlučuje sud u mjestu boravišta odsutne osobe. Ako odsutna osoba nema mjesto boravišta u Estoniji, o pitanju utvrđivanja čuvanja imovine odsutne osobe odlučuje sud nadležan u mjestu u kojem se nalazi imovina za koju se traži čuvanje. O ostalim pitanjima povezanim s utvrđivanjem skrbništva nad imovinom odsutne osobe, uključujući pitanja prestanka skrbništva i promjene upravitelja i njegovih dužnosti, odlučuje sud koji je imenovao upravitelja.

Posvojenje – estonski sud može donijeti odluku o posvojenju ako je posvojitelj, jedan od bračnih drugova koji želi posvojiti ili dijete državljanin Republike Estonije ili ako je mjesto boravišta posvojitelja, jednog od bračnih drugova koji žele posvojiti ili djeteta u Estoniji. Zahtjev za posvojenje podnosi se sudu u mjestu boravišta posvojenika. Ako posvojeno dijete nema mjesto boravišta u Republici Estoniji, tužbeni zahtjev podnosi se pokrajinskom sudu u Harjuu. O pitanju proglašenja posvojenja nevažećim odlučuje sud koji je donio odluku o posvojenju.

Produljenje aktivne poslovne sposobnosti maloljetnika – o pitanju produljenja aktivne poslovne sposobnosti maloljetnika može odlučivati estonski sud ako je maloljetnik državljanin Republike Estonije ili ima mjesto boravišta u Estoniji. Zahtjev za produljenje aktivne poslovne sposobnosti maloljetnika ili zahtjev za poništenje rješenja o produljenju aktivne poslovne sposobnosti maloljetnika podnosi se sudu u mjestu boravišta maloljetnika. Ako maloljetnik nema mjesto boravišta u Republici Estoniji, tužbeni zahtjev podnosi se pokrajinskom sudu u Harjuu.

Utvrđivanje očinstva i osporavanje unosa o roditelju nakon smrti osobe – ako osoba traži utvrđivanje očinstva u odnosu na mrtvu osobu ili ako osoba osporava unos koji se odnosi na roditelja u matičnu knjigu rođenih ili u upisnik stanovništva nakon smrti osobe koja je upisana u matičnu knjigu rođenih ili u upisnik stanovništva kao roditelj, tužbeni zahtjev u tu svrhu podnosi se sudu u posljednjem mjestu boravišta osobe od koje se traži utvrđivanje očinstva ili u vezi s kojom se osporava upis u matičnu knjigu rođenih ili u upisnik stanovništva. Ako mjesto posljednjeg poznatog boravišta osobe nije bilo u Estoniji ili ako mjesto boravišta nije poznato, tužbeni zahtjev podnosi se pokrajinskom sudu u Harjuu.

Ostala obiteljska pitanja povezana s tužbenim zahtjevom – odredbe o pitanjima skrbništva primjenjuju se na ostala obiteljska pitanja povezana s tužbenim zahtjevom, osim ako je zakonom propisano drukčije ili ako to nalaže priroda predmeta. O pitanju povezanom s tužbenim zahtjevom koje se odnosi na pravni odnos bračnih drugova ili razvedenih bračnih drugova odlučuje sud koji je mjesno nadležan za zajedničko mjesto boravišta bračnih drugova ili posljednje zajedničko mjesto boravišta bračnih drugova. Ako bračni drugovi nisu imali zajedničko mjesto boravišta u Estoniji ili ako nijedan bračni drug trenutačno nema mjesto boravišta u nadležnosti suda njihova posljednjeg zajedničkog mjesta boravišta, o tom pitanju odlučuje sud u mjestu boravišta bračnog druga čija bi prava bila ograničena traženom presudom. Ako mjesto boravišta tog bračnog druga nije u Estoniji ili se mjesto boravišta ne može utvrditi, o tome odlučuje sud u mjestu boravišta podnositelja tužbe. Ako nadležnost nije moguće utvrditi, o pitanjima odlučuje pokrajinski sud u Harjuu. Privremenu pravnu zaštitu u obiteljskom pitanju povezanom s tužbenim zahtjevom može primijeniti bilo koji sud u okviru čije se mjesne nadležnosti mora primijeniti relevantna mjera. Primjena mjera upravljanja ostavinom – estonski sud može primijeniti mjere upravljanja na ostavinu koja se nalazi u Estoniji, bez obzira na državu čije se pravo primjenjuje na nasljeđivanje i državu čije tijelo ili službenik ima opću nadležnost za vođenje postupka u vezi s ostavinom. Mjere upravljanja ostavinom primjenjuje sud u mjestu otvaranja nasljedstva. Ako se postupak nasljeđivanja otvara u stranoj državi, a ostavina se nalazi u Estoniji, sud može primijeniti mjere upravljanja ostavinom.

Nadležnost u pitanjima pozivanja – zahtjev za proglašenje vrijednosnih papira nevaljanim podnosi se sudu u mjestu otkupa vrijednosnih papira i, ako mjesta otkupa nema, u skladu s općom nadležnošću koja se primjenjuje na izdavatelja vrijednosnih papira. Zahtjev za pokretanje postupka za zahtijevanje isključenja prava vlasnika nekretnine podnosi posjednik nekretnine u skladu s odredbama članka 124. [Zakona o imovini \(asjaõigusseadus\)](#) sudu pod čiju mjesnu nadležnost potpada nekretnina. U slučaju predviđenom člankom 13. [Zakona o pomorskoj imovini](#), ovlaštena osoba podnosi zahtjev za pokretanje postupka za zahtijevanje isključenja prava vlasnika broda pred pokrajinskim sudom u Harjuu. Vlasnik opterećene nekretnine podnosi zahtjev za pokretanje postupka za zahtijevanje isključenja prava nepoznatog hipotekarnog vjerovnika (članak 331. [Zakona o imovini](#)) sudu pod čiju mjesnu nadležnost potpada nekretnina. Zahtjev za isključenje prava nepoznatog pomorskog hipotekarnog vjerovnika ili založnog vjerovnika podnosi vlasnik opterećenog broda ili vlasnik založenog predmeta opterećenog registriranim založnim pravom nad pokretninama u skladu s člankom 59. [Zakona o pomorskoj imovini](#) pred pokrajinskim sudom u Harjuu.

Nadležnost u pitanjima povezanim s tužbenim zahtjevom koji se odnosi na pravne osobe privatnog prava – o pitanjima povezanim s tužbenim zahtjevom, osim pitanja povezanih s upisnikom, koja se odnose na djelatnosti društva, neprofitne udruge i zaklade, uključujući pitanja povezana s imenovanjem zamjenskog člana upravnog ili nadzornog odbora, revizora, revizora za posebnu reviziju i likvidatora te pitanjima povezanim s utvrđivanjem iznosa naknade partnerima ili dioničarima društva, odlučuje sud registriranog sjedišta pravne osobe ili podružnice stranog društva.

Pitanja vlasništva nad stanom i zajedničkog vlasništva – o pitanjima povezanim s tužbenim zahtjevom koji se odnosi na vlasništvo nad stanom ili zajedničko vlasništvo odlučuje sud u mjestu u kojem se nekretnina nalazi.

Pitanja pristupa javnoj cesti i toleriranja umjetnih površina sustava za poboljšanje zemljišta i komunalnih radova – o pitanjima pristupa javnoj cesti i toleriranja umjetnih površina sustava za poboljšanje zemljišta i komunalnih radova odlučuje sud koji je nadležan u mjestu gdje se nalazi nekretnina za koju se traži pristup javnoj cesti ili za koju se traži izgradnja umjetne površine sustava za poboljšanje zemljišta ili na kojem se obavljaju komunalni radovi.

Pitanja priznavanja, proglašenja izvršivosti i izvršenja odluka sudova stranih država – zahtjev za priznavanje i proglašenje izvršivosti odluke suda strane države, zahtjev za odbijanje priznanja ili izvršenja ili za obustavu izvršenja ili neki drugi zahtjev u postupku izvršenja podnosi se prema mjestu boravišta ili registriranog sjedišta dužnika ili sudu unutar čije se mjesne nadležnosti traži provedba postupka izvršenja, osim ako je zakonom ili međunarodnim ugovorom propisano drukčije.

Pitanja proglašenja sporazuma o nagodbi koji je rezultat postupka mirenja – sporazum o nagodbi postignut kao rezultat postupka mirenja navedenog u članku 14. stavku 1. [Zakona o mirenju \(lepitusseadus\)](#) proglašava izvršivim sud koji ima mjesnu nadležnost u mjestu u kojem se vodio postupak mirenja.

Pitanja priznavanja i proglašenja izvršivosti odluka arbitražnih sudova – zahtjevi za priznavanje i proglašenje izvršivosti odluka arbitražnih sudova donesenih u Estoniji ili odluka arbitražnih sudova stranih država te zahtjevi za odbijanje priznanja ili izvršenja takvih odluka podnose se pokrajinskom sudu u Pärnuu ([Pärnu Maakohus](#)). Zahtjev za obustavu izvršenja odluke arbitražnog suda strane države ili neki drugi zahtjev u postupku izvršenja podnosi se prema mjestu boravišta ili registriranog sjedišta dužnika ili sudu unutar čije se mjesne nadležnosti traži provedba postupka izvršenja, osim ako je zakonom ili međunarodnim ugovorom propisano drukčije. Ako je jedna od ugovornih strana u arbitražnom postupku potrošač, zahtjev za priznavanje i proglašenje izvršivosti arbitražne odluke ili zahtjev za odbijanje priznanja ili izvršenja arbitražne odluke podnosi se sudu koji je mjesno nadležan za arbitražni postupak. Tužbe se rješavaju na područnom sudu u okviru čije se mjesne nadležnosti nalazi mjesto za utvrđivanje nadležnosti. Ako se unutar mjesne nadležnosti određenog pokrajinskog suda nalazi više mjesta na temelju kojih se utvrđuje nadležnost, ali ih opslužuju različiti područni sudovi, sud odlučuje gdje će se voditi postupak.

Preciznija zemljopisna područja i područja gdje sudovi pružaju usluge utvrđena su u [Zakonu o sudovima](#).

2.2.2.3 Mogu li stranke same dodijeliti nadležnost sudu koji inače ne bi bio nadležan?

Sud može razmatrati pitanje i prema nadležnosti u slučajevima kad je nadležnost tog suda propisana sporazumom između stranaka, a spor se odnosi na gospodarsku ili profesionalnu djelatnost objiju stranaka ili se spor odnosi na gospodarsku ili profesionalnu djelatnost jedne stranke, a druga stranka je država, lokalno tijelo ili druga pravna osoba javnog prava, ili ako su obje stranke pravne osobe javnog prava.

Sporazum o nadležnosti može se sklopiti i ako mjesto boravišta ili registrirano sjedište jedne ili objiju stranaka nije u Estoniji.

Bez obzira na prethodno navedeno, sporazum o nadležnosti primjenjuje se i u sljedećim slučajevima:

1. ako je takav sporazum postignut nakon nastanka spora
2. ako je nadležnost dogovorena u slučaju u kojem se tuženik nastani u stranoj državi ili mjesto poslovanja ili svoje registrirano sjedište prenese u stranu državu nakon sklapanja sporazuma ili ako mjesto boravišta, mjesto poslovanja ili registrirano sjedište tuženika nije poznato u trenutku pokretanja postupka.

Nadležnost utvrđena sporazumom isključiva je nadležnost, osim ako su se stranke dogovorile drukčije.

Prvostupanjski sud može, putem odluke, uputiti predmet drugom prvostupanjskom sudu ako stranke podnesu zajednički tužbeni zahtjev u tu svrhu prije prvog zasjedanja suda ili, u pisanom postupku, prije isteka roka za iznošenje stajališta.

3 Ako je predmet u nadležnosti specijaliziranih sudova, kako doznati kojem se sudu moram obratiti?

U Estoniji ne postoje specijalizirani sudovi.

Druge poveznice

[Pravosudni sustav](#)

Posljednji put ažurirano: 17/09/2021

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJNI-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.